

24 Ιουνίου 2014

**Παρουσίαση του τόμου «Ω πανύμνητε Μήτηρ»
του μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και
Καμπανίας κ. Παντελεήμονος από τον Γέροντα
Εφραίμ, Καθηγούμενο της Ι.Μ. Μονής
Βατοπαιδίου Τρίτη 24 Ιουνίου 2014, Βέροια**

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιον Όρος](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς,
Εντιμότατοι Άρχοντες του Τόπου,
Σεβαστοί Πατέρες και εν Χριστώ αδελφοί.

Με ιδιαίτερη συγκίνηση βρεθήκαμε σήμερα στην Βέροια για τους εορτασμούς των Παυλείων, τα οποία έχουν καθιερωθεί εδώ και είκοσι χρόνια από τον σεβασμιώτατο μητροπολίτη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονα, όπου μετά από πρόσκλησή του μεταφέραμε από την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, από το Άγιον Όρος, την Αγία Ζώνη για να ευλογηθούν οι εορταστικές εκδηλώσεις, αλλά και όλο το χριστεπώνυμο πλήρωμα της περιοχής που θα έρθει να την προσκυνήσει. Φέτος ο Σεβασμιώτατος διανύει μία ειδική επέτειο, τα πενήντα χρόνια από τότε που ήρθε στο Άγιον Όρος ως μαθητής της Αθωνιάδος και φόρεσε το πρώτο του ράσο, και τα είκοσι χρόνια από την χειροτονία του ως μητροπολίτης Βεροίας. Είχε την έμπνευση ο Σεβασμιώτατος για αυτήν την διπλή επέτειο να εκδώσει έναν τόμο αφιερωμένο στην Παναγία, με ομιλίες που έκανε σε όλη αυτή την πενητηκονταετή περίοδο. Ο τόμος είναι αφιερωμένος στην Παναγία μας, την Υπερύμνητο Κυρία Θεοτόκο, που τόσο έχει αγαπήσει και έχει υπηρετήσει ο Σεβασμιώτατος, την έχει υμνήσει και μεγαλύνει με τους λόγους του, και έδωσε ως τίτλο στην έκδοση αυτή, «Ω πανύμνητε Μήτηρ».

Η Παναγία μας είναι το κεντρικό ανθρώπινο πρόσωπο στην ένσαρκη οικονομία του Χριστού. Αυτή είναι η μόνη από το ανθρώπινο γένος που με όλη την προαίρεσή Της

διατήρησε αμόλυντη και αναμάρτητη την ανθρώπινη φύση, την οποία πρόσφερε στον άσαρκο Θεό Λόγο για να σαρκωθεί, και έγινε η αιτία της ανορθώσεως και θεώσεως του ανθρώπου. Αυτή είναι η πρώτη μετά τον Ένα, και όχι ο απόστολος Παύλος, όπως ισχυριζόταν ο δυτικός θεολόγος Χόλτσονερ.

Η σχέση του σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Βεροίας κ. Παντελεήμονος με την Κυρία Θεοτόκο είναι πολύ ιδιαίτερη και πολύ οικεία, όπως η σχέση μίας μητέρας με το φίλτατο τέκνο της. Σε ηλικία 19 ετών ήρθε στο Περιβόλι της Παναγίας μας και ενεγράφη στην Αθωνιάδα Σχολή. Στην Καλύβη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Μικρή Αγία Άννα έλαβε το μέγα αγγελικό σχήμα από τον μακάριο Γέροντα Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη. Σε όλη την ιερατική του διακονία από την αρχιεπισκοπή Θυατείρων ως την μητρόπολη Θεσσαλονίκης και την μητρόπολη Βεροίας η Παναγία έδειχνε την παρουσία Της και την σκέπη Της στον Σεβασμιώτατο με το να ευδοκεί να Την διακονεί σε δικούς Της ναούς. Στο Λονδίνο ήταν ο υπεύθυνος του αρχιεπισκοπικού παρεκκλησίου της Παναγίας της Ευαγγελιστρίας, στην Θεσσαλονίκη του ιερού ναού της Παναγίας της Δεξιάς αρχικά και κατόπιν του Αγίου Δημητρίου.

Όταν χρημάτισε Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος και αργότερα Πρωτοσύγκελλος της μητροπόλεως Θεσσαλονίκης πρωτοστάτησε στην μεταφορά θαυματουργών εικόνων στην θεόσωστο μητρόπολη Θεσσαλονίκης, όπως της Παναγίας Άξιόν Εστιν από το Άγιον Όρος, της Παναγίας Ιεροσολυμίτισσας, της Τριχερούσας από την Ιερά Μονή Χιλανδαρίου, της Διασώζουσας από την Πάτμο, της Παναγίας του Μεγάλου Σπηλαίου, της Ολυμπιώτισσας από την Ελασσόνα, της Παναγίας Σουμελά από το Βέρμιο αλλά και της Αγίας Ζώνης από την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου.

Επίσης εκείνη την περίοδο συνέβαλε ώστε να επιστραφούν τα λείψανα του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου και του Οσίου Δαβίδ εν Θεσσαλονίκη από την Ιταλία στην Θεσσαλονίκη, να καταταγούν στο Αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας ο Άγιος Βασίλειος ο ομολογητής αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ο Άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης, ο Άγιος Νικόλαος Καβάσιλας και ο Άγιος Φιλόθεος ο Κόκκινος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ο οποίος έζησε στο Βατοπαίδι και έγραψε τους βίους άλλων βατοπαιδινών Αγίων, Γρηγορίου Παλαμά και Σάββα διά Χριστόν Σαλού.

Ως μητροπολίτης πλέον Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας αρχίζει την αρχιερατική του ζωή με τον ενθρονιστήριο λόγο του στην Παναγία Σουμελά στο Βέρμιο. Η πρόνοια της Παναγίας μας έδωσε την ευλογία Της ώστε να ζει ο ίδιος σε Ιερά Μονή που ανακαίνισε με δική του προσωπική φροντίδα και κόπους, την Παναγία του Δοβρά, για την οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως ο νέος κτίτοράς της, αλλά και να δραστηριοποιείται ο Σεβασμιώτατος σε ένα χώρο με πολλή έντονη την θεομητορική παρουσία από τις εικόνες Της, την Παναγία Σουμελά, την Φανερωμένη, την Παλαιοφορίτισσα η Παντάνασσα, την Βαλτεσινή, την Γοργή, την

Παναγούδα, την Δεξιά, την Μακαριώτισσα, την Κυριώτισσα, την Ευαγγελίστρια, την Χρυσοβενετίκισσα, την Περίβλεπτο, την Υπαπαντή, την Χαβιάρα, την Καμαριώτισσα, την Χρυσοπολίτισσα, την Καλλίπτερα, την Πελαγονίτισσα.

Στα χρόνια αυτά της αρχιερατείας του στην μητρόπολη Βεροίας πρωτοστάτησε ώστε να καταταγούν στο Αγιολόγιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας η οικογένεια του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά, που ορίστηκε να εορτάζεται την πρώτη Κυριακή μετά την εορτή της μνήμης του Αγίου Γρηγορίου και οι 1241 Νεομάρτυρες της Ναούσης, που ορίστηκε να εορτάζονται την Κυριακή του Θωμά. Επίσης συνέβαλε στην ανασύσταση και επάνδρωση πολλών Ιερών Μονών της μητροπόλεώς του, ώστε να μπορούμε όλοι μας να καυχώμεθα εν Κυρίω, ότι ο ανδρικός και γυναικείος μοναχισμός στην μητρόπολη Βεροίας βρίσκεται σε άνθιση και αναγέννηση.

Ο Σεβασμιώτατος είναι γνωστός για την αγάπη και τον σεβασμό του προς το Άγιον Όρος, αφού και η κουρά του «εις μεγαλόσχημον μοναχόν» έγινε στο Άγιον Όρος. Η σχέση του με την δική μας Μονή, την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, μία κατεξοχήν θεομητορική Μονή -θα μου επιτρέψετε να πω- στην οποία φυλάσσεται η Τιμία Ζώνη της Θεοτόκου αλλά και κοσμεύεται με επτά θαυματουργές εικόνες Της, είναι ιδιαίτερη και σημαντική. Καλείται σε πανηγύρεις της Μονής όπου ολοθύμως ανταποκρίνεται, προϊστάται στις αγρυπνίες και στην αρχιερατική Θεία Λειτουργία, μας μεταδίδει τις αρχιερατικές του ευλογίες, μας ομιλεί στην Τράπεζα και στο Συνοδικό της Μονής. Έτσι ο Σεβασμιώτατος το 1995, δηλαδή αμέσως τον επόμενο χρόνο μετά την χειροτονία του ως μητροπολίτης Βεροίας, έρχεται στην Μονή μας και τελεί την πανήγυρη της Αγίας Ζώνης. Το 1998 έρχεται η Αγία Ζώνη εδώ στην μητροπολιτική περιφέρεια Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας προς αγιασμό των πιστών της περιοχής και το 2000 στην Νάουσα. Το 2005 τελεί την πανήγυρη της Παναγίας Παραμυθίας στην Μονή μας. Το 2007 προϊστάται στην εφέστιο πανήγυρη της Μονής μας, στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Και αυτές τις ημέρες η Αγία Ζώνη ξαναβρίσκεται κοντά σας για να μεταδώσει τις ευλογίες Της και τις δικές Της ιδιαίτερες πλούσιες χάριτες.

Όντως η ζωή του Σεβασμιωτάτου είναι υπό την σκέπη της Παναγίας μας και αυτή η αλληλένδετη αγάπη μεταξύ της Κυρίας Θεοτόκου και του Σεβασμιωτάτου τον ώθησε, ώστε το πρόσωπο της Παναγίας μας να είναι το αγαπημένο του κήρυγμα, το προσφιλές του μήνυμα για τον σύγχρονο άνθρωπο. «Άξιον και δίκαιον» λοιπόν, ο τόμος της διπλής επετείου του Σεβασμιωτάτου να αφιερωθεί στην Κυρία Θεοτόκο.

Ο τόμος αυτός, που έχει Χαιρετισμό από τον παναγιώτατο οικουμενικό μας πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο και Πρόλογο από τον μακαριώτατο αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο τον Β΄, είναι πολύ καλαίσθητος, δερματόδετος, αποτελεί μία πολύ καλή και περιποιημένη έκδοση. Είναι διαστάσεων 17 x 24 εκατοστών, 770 σελίδων και περιλαμβάνει 300 ομιλίες του

Σεβασμιωτάτου, που σχετίζονται με το πρόσωπο της Παναγίας. Λόγοι συνοπτικοί, μεστοί νοημάτων, διεισδυτικοί για το πρόσωπο και την ζωή της Παναγίας, ηθικοδιδασκτικοί για τους πιστούς και για όσους έχουν αναλάβει τον «καλόν αγώνα», που μπορούν να τους βοηθήσουν στην ενίσχυση του αγώνα τους και στην επίτευξη του σκοπού τους που είναι η σωτηρία και ο αγιασμός.

Έχει πολύ ενδιαφέρον να δούμε πως κατατάσσονται αυτές οι τριακόσιες ομιλίες. Στις κύριες θεομητορικές εορτές έχουν εκδοθεί, για το Γενέσιο της Θεοτόκου 13 ομιλίες, για τα Εισόδια της Θεοτόκου 10, για την Υπαπαντή του Κυρίου 13, για τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου 13, για την Κοίμηση της Θεοτόκου 18. Στην Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά στο Βέρμιο έχουν γίνει 36 ομιλίες προς τιμή της Θεοτόκου, ενώ για την μεταφορά της εικόνας σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος έχουν εκδοθεί 6. Στους Χαιρετισμούς της Θεοτόκου και στον Ακάθιστο Ύμνο έχουν εκδοθεί συνολικά 68 ομιλίες. Για τους Παρακλητικούς Ύμνους της Παναγίας έχουν εκδοθεί 28 ομιλίες. Για τις εορτές, της Ζωοδόχου Πηγής έχουν εκδοθεί 14 ομιλίες, της Τιμίας Ζώνης 5 και της Αγίας Σκέπης 12. Οι ομιλίες σε διάφορες θαυματουργές εικόνες της Θεοτόκου ανέρχονται σε 13, ενώ τέλος διάφορες περιστασιακές ομιλίες που σχετίζονται βέβαια με το πρόσωπο της Θεοτόκου είναι 12.

Ο Σεβασμιώτατος είχε και την εξής έμπνευση μετά την ενθρόνισή του στην μητρόπολη Βεροίας: Να γράφει και να στέλνει Εγκυκλίους σε όλους τους ιερούς ναούς της μητροπόλεώς του για τις δύο μεγάλες θεομητορικές εορτές, τον Ευαγγελισμό και την Κοίμηση της Θεοτόκου. Κάτι που νομίζω ότι είναι μοναδικό για τον χώρο της Εκκλησίας της Ελλάδος και εξαιρετικά ωφέλιμο για το ποίμνιό του. Έτσι στον τόμο συμπεριλαμβάνονται 20 Εγκύκλιοι για τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και 19 Εγκύκλιοι για την Κοίμηση της Θεοτόκου.

Η ενασχόληση του Σεβασμιωτάτου με την Παναγία δεν έχει έναν περιστασιακό χαρακτήρα, δεν είναι αποτέλεσμα επιστημονικής, διανοητικής ερεύνης, αλλά πηγάζει από μία εμπειρική κοινωνία μαζί Της, για αυτό και μπορεί να γράφει: «Κανείς από όσους εμπιστεύθηκαν την σωτηρία τους στην Παναγία δεν απέτυχε. Όλοι όσοι ζήτησαν την βοήθειά Της με πίστη έγιναν αποδέκτες της μητρικής Της αγάπης. Όλοι όσοι Την αγάπησαν και Την ύμνησαν αισθάνθηκαν την Χάρη Της να πλημμυρίζει την ψυχή τους. Όσοι Την πλησίασαν, όσοι Της άνοιξαν την καρδιά τους και Την ένιωσαν σαν πραγματική τους μητέρα, δεν έπαυσαν ποτέ να Την υμνούν και να Την δοξάζουν»[1].

Ο Σεβασμιώτατος στις ομιλίες του αυτές υμνεί, δοξάζει και εγκωμιάζει την Υπεραγία Θεοτόκο. Ακολουθεί και είναι εναρμονισμένος με το πνεύμα των θεοτοκόφιλων Πατέρων, των οποίων κείμενα χρησιμοποιεί στις ομιλίες του, όπως των Γρηγορίου Νύσσης, Κυρίλλου Αλεξανδρείας, Ιωάννου Δαμασκηνού, Γεωργίου Νικομηδείας, Ιωάννου Γεωμέτρη, ιδιαίτερος του Γρηγορίου Παλαμά, Νικόλαου

Καβάσιλα και Νικοδήμου Αγιορείτη. Όμως και αυτός όπως και πολλοί εγκωμιαστές της Θεοτόκου μένει έκθαμβος και έκπληκτος από το πρόσωπο της Παναγίας, από το κάλλος Της και την δόξα Της, και έτσι δείχνει ανίκανο τον λόγο να περιγράψει και να ερμηνεύσει το μυστήριο που συνδέεται μαζί Της και πολλές φορές προτιμεί την σιωπή. Γράφει χαρακτηριστικά: «Μπροστά στο μυστήριο και το μεγαλείο της Θεοτόκου είναι προτιμότερο να σιωπά κανείς. Είναι προτιμότερο να ατενίζει στην εικόνα Της το γλυκύτερο πρόσωπό Της και να διδάσκεται από την δική Της σιωπή. Είναι προτιμότερο να προσεύχεται και να Την ικετεύει μυστικά, με την βεβαιότητα ότι εκείνη που πέρασε όλη την ζωή Της σιωπηλή και προσευχόμενη θα κατανοήσει την σιωπή του καλύτερα από τα λόγια του. Είναι προτιμότερο να ατενίζει κανείς το ιερό πρόσωπό Της και να διδάσκεται από την αγία ζωή Της, μία ζωή απόλυτα πιστή και αφοσιωμένη στον Θεό, μία ζωή γεμάτη διακριτική αγάπη για τον άνθρωπο»[2].

Την προβάλλει ως πρότυπο για την απόκτηση των θεοειδών αρετών Της, της ταπεινώσεώς Της, της υπακοής Της, της παρθενίας Της, της καθαρότητάς Της, της προσευχής Της, του θεουργικού έρωτά Της ακόμη και για τον σύγχρονο άνθρωπο. Ο Σεβασμιώτατος γράφει σχετικά: «Όλα τα εξωτερικά χαρίσματα που θαμπώνουν την σημερινή γενεά αντί να υψώνουν, γκρεμίζουν τον άνθρωπο, αντί να του δίνουν χαρά και ευτυχία, τον βυθίζουν στην πικρία και την απόγνωση. Τύπος ιδεώδης, εξαίρετο παράδειγμα είναι η ενάρετος και κεχαριτωμένη Παναγία Παρθένος, διότι το κάλλος το πνευματικό, ο λαμπρός στολισμός της αρετής, τα χαρίσματα του ψυχικού κόσμου λαμπρύνουν πράγματι και εξωραΐζουν το σώμα και την ψυχή. Αυτά γεμίζουν τον άνθρωπο με πραγματική ανωτερότητα. Αυτά του δίδουν αξία. Αυτά τον κάνουν αιώνιο και αθάνατο»[3].

Στο πρόσωπο της Θεοτόκου ο Σεβασμιώτατος βλέπει το σύμβολο της αληθινής ενότητας. Έγραφε την περίοδο που γινόταν ένα παγκόσμιο γεγονός στην χώρα μας, οι Ολυμπιακοί αγώνες στην Αθήνα, το 2004: «Η Παναγία μας αποτελεί το παγκόσμιο και διαχρονικό σύμβολο της ενότητας, ως ενώσασα την γη με τον ουρανό, αποτελεί το διαρκές και μόνιμο σύμβολο όχι απλώς μιάς περιορισμένης χρονικά εκχειρίδας αλλά της οριστικής καταλλαγής Θεού και ανθρώπων»[4].

Όλοι γνωρίζουμε, το βιώνουμε, ότι οι ημέρες που ζούμε είναι δύσκολες από κάθε άποψη, και ίσως η κατάσταση θα χειροτερεύσει για την χώρα μας, για όλη την ανθρωπότητα. Εμείς ως Ορθόδοξοι, που έχουμε την τέλεια πνευματική γνώση, ας μην παύουμε να επικαλούμαστε το όνομα της Παναγίας μας για να έρθει η βοήθεια, η παρηγοριά. Γράφει πολύ ωραία και αποκαλυπτικά ο Σεβασμιώτατος: «Με την επίκληση του ιερού Της ονόματος και την σωστική Της ενέργεια συνδέεται η ιστορία του Γένους μας και η ζωή των Αγίων μας. Αναρίθμητα είναι, άλλωστε, τα παραδείγματα των Αγίων, των Οσίων, των ευλαβών ασκητών και Γερόντων αλλά και των απλών ανθρώπων που αισθάνθηκαν δίπλα τους το

προστατευτικό χέρι της Παναγίας να τους λυτρώνει από δυσκολίες, να τους απαλλάσσει από ασθένειες, να τους ανακουφίζει από πόνους, να τους προστατεύει από τα πεπυρωμένα βέλη του πονηρού»[5].

Εν κατακλείδι βλέπουμε ότι οι ομιλίες του Σεβασμιωτάτου, όπως και όλη η βιοτή του, αποδεικνύουν την θεοτοκοφιλία του, ότι είναι ένας ένθερμος λάτρης της Θεοτόκου. Να ευχηθούμε ταπεινά στον Σεβασμιώτατο η Κυρία Θεοτόκος να του είναι θερμή προστάτης και βοηθός σε όλη την ζωή του και τώρα και στην αιωνιότητα, όπως Αυτή είχε υποσχεθεί το ίδιο και για τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά, έναν άλλο άγιο λάτρη της Θεοτόκου. Επίσης ευχόμεθα η έκδοση αυτή να αποτελέσει έναυσμα για κάθε αναγνώστη, ώστε να έρθει εγγύτερα προς το πρόσωπο της Παναγίας και να αποκτήσει μία ζωντανή και ενεργητική σχέση μαζί Της. Αμήν.

Σημειώσεις:

1. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας Παντελεήμονος Καλπακίδη, Ω πανύμνητε Μήτηρ, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Βέροια 2014, σ. 418.
2. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας Παντελεήμονος Καλπακίδη, Ω πανύμνητε Μήτηρ, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Βέροια 2014, σ. 76.
3. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας Παντελεήμονος Καλπακίδη, Ω πανύμνητε Μήτηρ, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Βέροια 2014, σ. 373.
4. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας Παντελεήμονος Καλπακίδη, Ω πανύμνητε Μήτηρ, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Βέροια 2014, σ. 255.
5. Μητροπολίτου Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας Παντελεήμονος Καλπακίδη, Ω πανύμνητε Μήτηρ, έκδ. Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Βέροια 2014, σ. 495.